

NOAH - FOR DYRS RETTIGHETER
Dronningens gate 13
0152 OSLO

Trondheim, 21.09.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/8114

Saksbehandler:
Anders Braa

Vedtak i klagesak om skadefelling av brunbjørn i deler av Snåsa, Steinkjer, Grong, Overhalla og Namsos kommuner

Vi viser til klage på Statsforvalteren i Trøndelag sitt skriftlige vedtak 17. august 2022 fra NOAH – For dyrs rettigheter. Klagesaken ble oversendt til oss 31. august 2022. Klagen er fremsatt innenfor tidsfristen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak.

Vedtaket er fattet etter rowiltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Snåsa kommune søkte 17. august om tillatelse til å skadefelle én bjørn på bakgrunn av to påviste tap av sau til bjørn på Murbrekkfjellet i Snåsa kommune. I tillegg er ytterligere to sauer påvist tapt til bjørn i nærliggende område tidligere i sommer. Området er utenfor forvaltningsområdet for bjørn.

Klagen deres

Klagen har følgende hovedpunkter:

- Skadefellingen truer bestandens overlevelse, med et eget underpunkt om anvendelse av føre-var-prinsippet. Klager er uenig i at Føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i saken. Statsforvalteren har ikke synliggjort hvordan bjørnebestanden skal oppfylle det nasjonale bestandsmålet for regionen på sikt.
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt. De to siste tapene kan ikke uten videre settes i sammenheng med to tap i Overhalla tidlig i august. Statsforvalteren har unnlatt å gjøre en konkret vurdering av skaderisikoen.
- Vilkåret om at "formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte" ikke er oppfylt.
- Bruk av hund ved felling av bjørn er et brudd på naturmangfoldloven § 15

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagen

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser til Statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Miljødirektoratet viser til at målet med skadefelling primært er å håndtere akutte skadesituasjoner eller der hvor skadepotensialet er overhengende.

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18. Vi viser i den forbindelse til våre vurderinger i forbindelse med vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn i regionene 6, 7 og 8 i brev av 31. mai 2022, der det ble fastsatt en kvote på to bjørner for region 6. Kvoten for betinget skadefelling av bjørn i region 6 ble i brev 8. juli fra Klima- og miljødepartementet (KLD) økt med ytterligere ett individ slik at total kvote for region 6 er på tre dyr.

Vedtaket om betinget kvote har gitt Statsforvalteren i Trøndelag myndighet til å vurdere skadefelling i konkrete situasjoner. Ved vurdering om det skal gis tillatelse til skadefelling skal Statsforvalteren vektlegge føringene i regional forvaltningsplan, samt drøfte de opplistede skjønnskriteriene i rovviltforskriftens § 9 i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Skadeomfang og potensiale for skade

Skadefelling er et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for iverksetting av en skadefelling er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt. Dersom det er sannsynlig at skadesituasjonen vil vedvare og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

Når fellingstillatelsen ble gitt var det kjent at to søyer nylig var drept av bjørn i det aktuelle området. I Murbrekfjell beitelag, hvor skadene er registrert, ble det sluppet om lag 890 sau/lam

på beite i 2021 (Kilden, NIBIO). Skadeomfanget ved vedtakstidspunktet var lite, men potensialet for ytterligere skade utover beitesesongen er vurdert som stort. Skadeområdet er om lag 4 km fra grensen til forvaltningsområdet for bjørn.

Statsforvalteren setter skadene i sammenheng med tidligere skader i år i Overhalla kommune, om lag 20 km unna i luftlinje. Direktoratet er enig i at det kan stilles spørsmål ved om skadene i Overhalla er fra samme bjørn som på Murbrekkfjellet. Murbrekkfjellet er tett ved forvaltningsområdet, og en kan ikke se bort fra at nye bjørner kan komme inn fra øst eller at det er flere bjørner i området. Vi legger likevel til grunn Statsforvalterens vurdering av at det er en sannsynlig sammenheng mellom de to skadestedene.

Fellingsområdet er satt svært stort, omtrent 1570 km², og er lite egnet for å rette seg inn mot det skadegjørende individet. Direktoratet bemerker at skadefelling skal rette seg inn mot det skadegjørende individet.

Direktoratet gir klager rett i at det vil by på store utfordringer å sikre bestandsmålet for bjørn i region 6 i årene som kommer. Kvoten for betinget skadefelling er fastsatt med tanke på et forsvarlig uttak med hensyn til bjørnebestanden, men også for å sikre at kvoten er tilstrekkelig for å kunne ta ut bjørn som forårsaker vesentlig skade. For at bestandsmålet skal kunne oppnås er en avhengig av at tilveksten, fortrinnsvis innenfor forvaltningsområdet, er høyere enn uttaket. Hannbjørner har betydning for bestandsutviklingen, men binner er enda viktigere. Forvaltningen har derfor en høy oppmerksomhet i områder der det er stor sannsynlighet for forekomst av binner.

Statsforvalteren vurderer at det er utfordrende å iverksette andre effektive forebyggende tiltak såpass tidlig i beitesesongen. Direktoratet er enig i denne vurderingen.

Områdets prioritet og binner

Miljødirektoratet viser til at det skal være en tydelig forskjell i forvaltningen mellom beiteprioriterte og rovviltprioriterte områder. Dette innebærer at det vil være lavere terskel for å iverksette skadefelling utenfor forvaltningsområder for bjørn, enn innenfor. Det aktuelle området er utenfor forvaltningsområdet for bjørn. Direktoratet er enig i Statsforvalteren sin vurdering av at skadepotensialet i dette tilfellet tilfredsstiller kriteriene i forskriften § 9 for å kunne iverksette skadefelling.

Det er ikke mistanke om forekomst av binner i det aktuelle skadeområdet.

Konklusjon

Miljødirektoratet viser til Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak, samt vurderingene knyttet til klagesaken i oversendelsesbrevet og vi tiltrer Statsforvalteren sine vurderinger av saken. Vi finner ikke grunn til å endre Statsforvalteren sitt vedtak om tillatelse til skadefelling av en bjørn i deler av region 6, datert 18. august 2022.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
OVERHALLA KOMMUNE	Svalivegen 2	7863	OVERHALLA
GRONG KOMMUNE	Postboks 162	7871	GRONG
NAMSOS KOMMUNE	Stavarvegen 2	7856	JØA
SNÅSA KOMMUNE	Sørsivegen 6	7760	SNÅSA
STEINKJER KOMMUNE	Postboks 2530	7729	STEINKJER
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER